

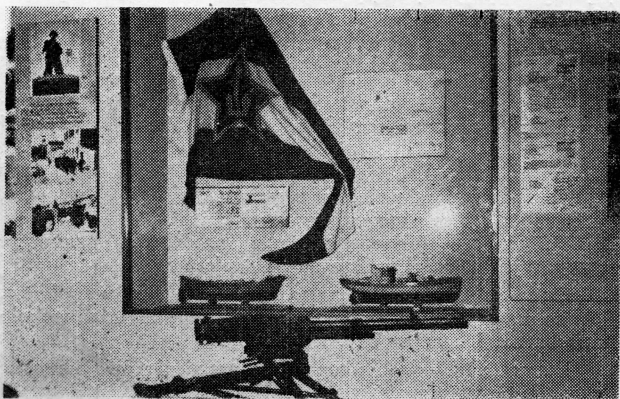
Vojnopomorski muzej na putu svog razvoja

U izuzetno teškim uslovima postavljeni su temelji jedne naše vanredno značajne kulturne ustanove — postavljeni su temelji Vojnopomorskog muzeja naše Ratne mornarice, čija je prva stalna izložba bila otvorena u septembru 1962. godine, u sklopu našeg velikog jubileja — 20-godišnjice stvaranja Ratne mornarice i Pomorstva socijalističke Jugoslavije. No kada kažemo da se muzej stvarao u izuzetno teškim uslovima onda u prvom redu mislimo na ono najosnovnije što muzej čini muzejom: na nedostatak muzejske građe i iskustva kadrova. To je i razumljivo ako se ima u vidu da je to jedna najmlađa i specifična ustanova takve vrste na našoj Jadranskoj obali, stvorena u vremenu u kojem je mnogo što muzejski vrijedno iščezlo. Nestali su mnogi vrijedni originali (ekspoziti) naše vojnopomorske kulture, čiju je vrijednost možda progutao plamen visokih peći u nekoj lijevaonici ili pojela rda ili se pak još nalaze negdje na dnu mora (ovo kažemo za one materijalno-kulturne vrijednosti koje je slučajno »poštedila« ruka osvajača ili okupatora). S druge strane, široko razvijena mreža naših muzeja naročito od oslobođenja zemlje pa naovamo apsorbirala je više — manje sve ono što se smatralo od interesa za dotični muzej, zbirku ili galeriju, pa ipak mi smo temelje Vojnopomorskog muzeja solidno postavili, zahvaljujući u prvom redu upornosti i volji pojedinih drugova koji su na tome predano radili i dotoj nam inicijativi, razumjevanju i direktnoj pomoći naših visokih i najviših starješina Armije i Ratne mornarice.

Danas muzej Ratne mornarice raspolaže sa više od 1700 raznih ekspozita u prvom redu originala iz NOB-e na moru, mirnodopskog razvoja naše Ratne mornarice i starijeg histo-

NB-9 »Biokovac« jedan od naoružanih brodova mornarice NOVJ, učesnik u mnogim borbama na moru

Prva mornarička ratna zastava

rijskog perioda, dok je *privremeno* izložen samo manji broj ekspozita kojim se predstavlja muzej javnosti kroz svoju zbirku u mogućim prostorijama, manje veličine i obima. Takav početak koji ilustrativno i historijski uvjerljivo daje prikaz (presjek) događaja NOB-e na moru, zauzima centralno mjesto, upravo ono mjesto koje po veličini i značaju i pripada da se istakne. Dok je samo izvjesnim fragmentima dat okvir mirnodopskog razvoja naše Ratne mornarice, a uvodom — historijskim uvodom, obilježen je samo značaj i kontinuitet naše starije historijske prošlosti. Sve u svemu ovim je označen početak nastajanja i ukazan put razvoja Vojnopomorskog muzeja, koji će zauzeti svoje pravo mjesto u životu naše vojnopomorske kulture tek tada kada bude oblikovan i to ne samo velikom i odgovarajućom zgradom sa mnogobrojnim, vrijednim ekspozitima (postavom), već upravo tada kada on razvije i svu svoju naučno-prosvjetnu i kulturnu djelatnost putem povremenih, pokretnih i nepokretnih izložbi o pojedinim značajnim historijskim događajima; zatim putem određenih publikacija i rasprava koje će biti (nadamo se) od izuzetne koristi kako na planu ujednačavanja pogleda o pojedinim historijskim bitnim momentima prikaza i prilagođavanja tematike muzeju, tako i u naučno-pedagoške svrhe. Takvi putevi razvoja Vojnopomorskog muzeja neće se ukrstati, slamati i u mnogočemu ponavljati sa našim već postojećim pomorskim muzejima na obali, već će se upravo značajno dopunjavati i stvarati jedan potpuniji kontinuitet naših slavnih dugogodišnjih vojnopomorskih tradicija.

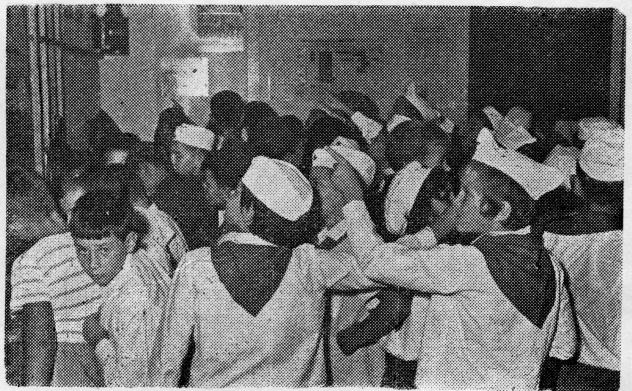
To naše kulturno bogatstvo i tečnije da se ono sačuva i istakne u odgovarajućem sjaju ne bismo ni za tren smjeli ispustiti iz vida, ili se kolebati ili diskutirati o nečemu što bi iskrlilo manje-više nametljivošću nekakvih ličnih ili drugih više lokalnih momenata, kada je naša kultura pa i vojnopomorska kultura nedjeljiva na planu jugoslavenske misli.

Koliko je za nas same značajno to što smo od otvaranja ove naše Prve izložbe do danas imali preko 16.000 posjetilaca (za nepunu godinu dana) kojima se pružila mogućnost da putem muzejskih ekspozita upoznaju samo jedan dio onoga što će tek doći, što Vojnopomorski muzej traži da ostvari. Posjetioци — osobito daci i studenti dopunjavali su svoja znanja na jedan zaista najbolji i najprikladniji način, jer su im punom jasnoćom i snažno ostala ubilježena najbolja sjećanja, a što su izrazili i u knjizi utiska. Mnogobrojni posjetioци (ili kolektivni) ubilježili su gotovo svi bez izuzetka najuvjerljiviju ocjenu onoga što su vidjeli i upoznali u ovom muzeju.

Tako na primjer:

»Muzej je divan. Čestitamo.

Kolektiv biroa GEOPROJEKT, 10. IX 1962. godine»
»Kao borac IX divizije oduševljen sam izložbom, koja pri-

Posjeta grupe pionira, koji pokazuju osobit interes za upoznavanje svoje pomorske historije

kazuje borbu naših naroda za svoje more i slobodu, Ivo Broškić 14. IX 1962. godine»
ili

21. IX 1962. Ekonomska škola iz Trstenika — 57 učenika posjetila je Vojnopomorski muzej u Splitu i tom prilikom ustanovila da je izložba veoma uspješna. Naša narodna revolucija na moru odlično je predstavljena — oduševljavaju podvizi naših partizana . . . prof. Mi. Brusinović»
ili dalje

Dana 26. X 1962. godine, vojnici VP 9999 Šibenik, posjetili su ovaj muzej. Bili smo prijatno iznenađeni i impresionirani onim što smo u ovom muzeju vidjeli i što smo čuli iz datih objašnjenja. Ova posjeta nam je mnogo koristila da bismo još bolje sagledali razvitak naše RM, a naročito njeno stvaranje kroz NOB., kapetan Mihailo Krilić»
ili još dalje

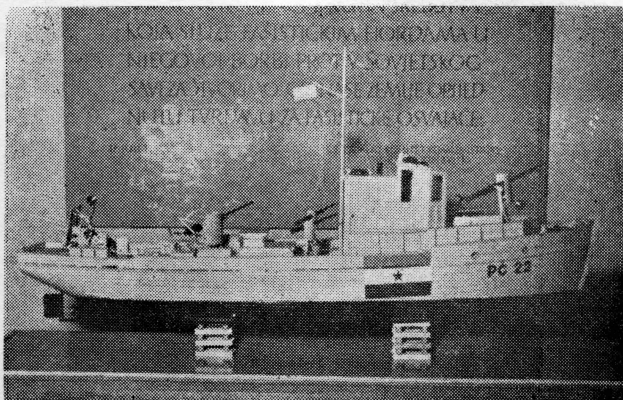
»Impresioniran sam uredjenjem muzeja i bogatstvom eksponata u njemu, koji vjerno prikazuju borbu naših naroda na Jadranu, Andro Bralić»

I tako bi smo redom mogli istaći uvjerljiva osjećanja mnogobrojnih posjetilaca sa stranica Knjige utiska, ali to bi bilo nemoguće učiniti u ovom kratkom napisu. Međutim, vrijedno je istaći i neka (samo neka) zapažanja koja su ostavili i posjetioci iz stranih zemalja:

»Mi kursisti Odeskog, višeg inženjerijskog pomorskog učilišta, posjetili smo muzej, doznali mnogo o herojskoj borbi jugoslavenskih naroda za svoju nezavisnost. Ostali smo zadovoljni razgledajući eksponate i štande muzeja. Čistoća i red raduje svakog posjetioca. Zahvaljujemo saradnicima muzeja na velikoj pažnji kod razgledanja eksponata. 8. XI 1963. godine — po želji kursista. Potpis»

»Bili smo vrlo sretni s posjetom Vojnopomorskom muzeju, jer je to najbolji simbol borbe jugoslavenskih naroda za svoju slobodu, pod rukovodstvom herojskog naroda, maršala Tita. 22. IX 1963. godine. — delegacija UAR»

Smatramo da ovim ocjenama nije potreban nikakav komentar. No isto tako bilo bi iluzorno ako bismo se samo zadovoljavali postignutim rezultatima kada se zna i jasno može pretpostaviti od kolikog je društvenog interesa i značaja Vojnopomorski muzej, ne samo za današnje već i još i više za naše buduće generacije.

PC-22 »Streljko«, model — originalni brod nalazi se sačuvan u zbirci Vojnopomorskog muzeja